

- f) De medel, som genom denna obligationsförsäljning inflyta, må enligt Fullmäktiges bedömning användas:
- till inköp af äldre statsobligationer, då sådant kan ske och anses medföra någon lindring i Riksgälds-kontorets ränteutgifter;
 - till bestridande af utgifter för statens jernvägsbyggnader; eller
 - till utlåning åt privata jernvägsbolag.

2:o.

Såvida Fullmäktige i tid kunna försäkra sig om att, enligt det i punkten 1:o uppgifna lånesätt, erhålla de kapitaltillgångar, som nuvarande Riksdag möjligen anvisar till jernvägars anläggande eller understödjande genom lån, så skall försäljningen af obligationer tillhörande 1870 års femprocentslån tills vidare inställas.

3:o.

Obligationerna till det tillfälliga lån, som Riksdagen torde komma att besluta i och för rikets försvarsanstalter till lands och sjös, skola utfärdas i Riksdaler Riksmünt, löpande med fyra och en half procents årlig ränta, som halfårsvis erlägges, och ställda att återbetalas inom loppet af tio år från utställsedagen.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1871.

A. O. Wallenberg.

N:o 29.

Af Herr André Oscar Wallenberg: Om antagande af ett nytt Svenskt myntsystem, grundadt på guld.

Med anledning af min motion vid 1869 års riksdag angående "införandet af ett myntsystem, grundadt på Carolinen såsom myntenhet," aflät Sammansatta Banko- och Lag-Utskottet ett betänkande, hvaruti det vigtiga förslaget varmt förordades, ehuru Utskottet icke ansåg frågan tillräckligt utredd för att tillstyrka Riksdagen att i densamma fatta definitivt beslut. 1869 års Riksdag delade Utskottets åsigt,

ehuru i en något modifierad form emot hvad Utskottet föreslagit, och Riksdagen anhöll i underdånig skrifvelse, att Kongl. Maj:t täcktes, enär en förändring i landets myntsystem från silfver till guld syntes önskvärd, taga den viktiga frågan i öfvervägande. Med anledning af denna skrifvelse nedsatte Kongl. Maj:t en Myntkomité, hvars betänkande afgifvits under den 13 Augusti 1870, och denna handling är eller borde nu vara i hvarje riksdagsmans händer. Utredningen är således fulländad, och tiden är nu inne att börja vidtaga de åtgärder, som kunna finnas lämpliga för den viktiga frågans lösning. Vi hafva på ett klart och ostridigt sätt fått utrönt, att vårt nuvarande myntsystem icke bör bibehållas och att det myntsystem, som kan komma att införas, bör grundas på guld. Myntkomitéén har godkänt mitt förslag, att göra Carolinen till *myntenhet* och har omständligt utvecklat, hvarföre komitéén vida hellre tillstyrker anslutning till guld-francs-systemet än till något annat myntsystem grundadt på guld.

I afseende på *räkneenhets* benämning hade jag föreslagit, att "*Mark*" dertill skulle antagas, men komitééns förslag att dertill använda "*Franc*" är vida lämpligare, liksom äfven för en hundradedels Franc benämningen "*Cent*" är ändamålsenligare än "*öre*". Vid jemförelse mellan min motion år 1869 och komiterades förslag år 1870 finnas, i afseende på de myntvalörer, som skulle komma att präglas, inga andra olikheter, än att komiterade föreslå prägling af *Fem-Carolinstycken* och *Tio-Carolinstycken* af guld samt *Tiocentstycken* af koppar, hvilka valörer jag icke föreslagit. Vidare hafva komiterade föreslagit *Tjugufemcentstycken* af silfver, då jag deremot, i öfverensstämmelse med myntkonventionen af 1865, hade antagit minsta silfverskiljemyntet till värde af en femtedels Franc. Denna lilla ändring och förberörda tillägg har jag, i det förslag jag nu går att afgifva, låtit inflyta; derjemte har jag trots det innebära en förbättring, om största silfverskiljemyntet bestämdes till *Tre-Francstycke* i stället för *Två-Francstycke*, ty med enfrancestycken kan ju alltid en summa af två franc betalas, hvaremot man genom att införa Tre-francstycket uti systemet får mindre skilnad mellan minsta guldmyntet och största silfverskiljemyntet. Dessutom torde man erinra sig att valören *treriksdalerssedel* länge begagnades och ansågs beqväm. Tre-francstycket blir ungefärligen af samma storlek som den nu brukliga *halfva specien* och således icke obeqvämt.

Beträffande det myntsilfvers legering, hvaraf silfverskiljemynt skall komma att präglas, finnas icke tillräckliga anledningar att frånträda de bestämmelser, som blifvit antagna i 1865 års myntkonvention. Myntkomitéén har trots sig böra föreslå en annan legering, särskildt för Sverige, hvarigenom vinsten på silfverskiljemyntet skulle uppgå till elfva procent i stället för sju procent, som är det i Belgien, Frankrike, Italien, Schweiz, Spanien, Rumänien och Grekland antagna. När man besinnar, huru många undersökningar, som föregått i åtminstone fyra af dessa länder, så torde man kunna antaga, att de der vunna erfarenhetsrönen, i afseende på berörda myntmetalls förmåga att motstå slitning, äro af vida högre värde än den ringa erfarenhet, man med den obetydliga silfvermynts-cirkulationen hos oss kunnat ernå. Dessutom bör man besinna, att om man vill vinna alltför mycket på denna utmyntning för Kronans räkning, så framkallar man, icke myntförfalskning, men oloflig tillverkning af till *skrot* och *korn* riktigt skiljemynt, åt hvilken åsigt komiterade föröfrigt gifva kraftigt stöd uti följande yttrande: "Detta statens monopol (nemligen utmyntning af skiljemynt, som är Kongl. Maj:t och Kronan ensam förbehållen) måste emellertid i samma mån blifva svårt att upprätthålla, som vinsten på en sådan utprägling blefve lockande; och det är derföre nödvändigt, åtminstone hvad skiljemynt af silfver beträffar, att *skilnaden* mellan *prägelvärde* och *metall-*

värde icke göres alltför stor, på det att den ej måtte framkalla frestelse till ett otill-
lättligt eftergörande af dessa mynt." Dessa äro tänkvärda ord, och jag har derföre
trott försigtigheten bjuda, att för silfverskiljemyntet icke göra skilnaden mellan
prägelvärdet och metallvärdet större än sju procent, hvilket i allt fall med säker-
het lemna en så tillräcklig inkomst, att Statsverket icke för myntning eller om-
myntning behöfver vidkännas någon utgift i form af statsanslag.

Det finnes en annan vigtig omständighet, som icke bör förbises. Uti min
underdåniga berättelse till Kongl. Majt är 1868 tillät jag mig yttra, att man icke
borde ingå någon internationel konvention mellan vidt skilda länder angående skil-
jemyntets emottagande, men att dylikt aftal borde träffas med grannländerna. Detta
sednare är så mycket nödvändigare, som man eljest i vår egen myntcirkulation skulle
få behålla ett grannlands förslitna skiljemynt, så vida man ej på egen bekostnad vill
ommynta detsamma; men såsom hufvudvilkor för ett dylikt aftal erfordras, att silf-
verskiljemyntet hos närliggande länder, hvars nationer stå i liflig beröring med hvarandra,
är af samma beskaffenhet. Om, såsom jag hoppas, Sverige bland de skandinaviska län-
derna först besluter sig för myntreformen, så bör man här icke ställa sig på annan grund
än det stora flertalet af Europas civiliserade stater. Dessutom lemna man, ifall man
öfvergifver den så allmänt antagna blandningen af myntsilfver, en fast ställning för att
begifva sig ut på ett fält, der möjligen grannar kunna komma att underbjuda hvar-
andra för att småaktigt gagna på hvarandras skiljemynt. Allt sådant förebygges
genom att omfatta det beslut, som myntkonventionen af 1865 i denna del antagit.

Med afsende på skiljemyntets användande såsom betalningsmedel framställde
jag i min förra motion det förslag, att enskilde emellan silfverskiljemynt ej skulle
i samma likvid behöfva emottagas till högre belopp än Tio Franc och kopparskil-
jemyntet ej till högre belopp än En Franc. Ehuru komiterade föreslaget högre siff-
ror, så anser jag mig dock ej böra fråntråda mina förslag i dessa delar. Ju större
belopp skiljemynt man medgifver att få användas i samma likvid, desto mindre
djupt nedtränger guldmyntet i dagliga rörelsen, och en bland guldmyntets fördelar
är just, att folket får i sina händer ett rörelsemedel, som innebär fullgod valuta.
Då det i allt fall blir medgifvet att vid betalningar till Kronans kassor använda
skiljemynt till huru stort belopp som helst, så saknas ju alla skäl för att afvika från
den vigtiga principen, att skiljemyntets *ovilkorliga* betalningskraft bör sluta, der
guldmyntets börjar.

Jag utbeder mig nu att få anföra något om sättet att hos oss genomföra
myntreformen. Vi äro alla ense om denna reforms nödvändighet, och det ligger i
öppen dag, att i en tid, då man synes vilja göra stora ansträngningar å andra om-
råden för att betrygga vår nationela sjelfständighet, får man icke förbise, att de
ekonomiska frågorna jemväl äro förtjenta af uppmärksamhet, enär de i sig kunna
innebära frö antingen till kraftig utveckling eller till förstörelse. Komiterade hafva
i sammanhang med myntreformen behandlat frågorna om *eganderätten* och *bankvä-
sendet*, och det skadar icke att utredningen blifvit omfattande; men om man verk-
ligen vill reform, så måste man börja med *något*, och ingenting är i denna sak na-
turligare, än att de båda statsmakterna först öfverenskomna om, huru beskaffadt det
myntsystem, man önskar att införa, skall blifva. Det är detta som är syftmålet med
denna motion, och detta är det enda som kan åstadkommas, ty uppenbart är, att man icke
kan undanrödja det befintliga eller behandla frågor rörande öfvergången från ett till ett
annat myntsystem förr, än man till en början blifvit ense om, huru detta nya myntsystem
bör vara inrättadt. Jag har uti det framställda förslaget icke intagit någon bestämmelse
om det förutvarande myntsystemets afskaffande; jag har ansett, att det nya mynt-

systemet måste först antagas, på det att de nya myntstyckena må hinna att blifva allmänt kända, innan deras användande blifver för någon obligatoriskt. På enahanda sätt tillvägagingo vi, då decimalsystemet infördes i mått och vikt: allmänheten fick begagna gamla mått och vichter i många år, under hvilken tid de nya måtten och vichtererna hunno att blifva kända. Ingen torde numera förneka, att den reformen var allmänt gagnande, ehuru densamma vid öfvergången medförde olägenheter, vida större än de nu förestående, ty nu äro vi vana vid decimalindelningen, och frågan gäller endast att vänja oss vid de trenne nya värdebegreppen *Carolin*, *Franc* och *Cent*. Frågan om en ny värdemätare är fullt jemförlig med frågan om ett nytt mått eller en ny vikt, och värdemätaren förhåller sig till penningarörelsen likasom alnen eller skålpundet förhåller sig till det, som dermed skall mätas eller vägas.

På alla dessa skäl hemställer jag vördsamt:

att Riksdagen för sin del behagade antaga nedanstående förslag och till Kongl. Maj:t i underdånighet öfverlemnna att, när Kongl. Maj:t pröfvar sådant lämpligt, utfärda nådig förordning om antagande af ett *Svenskt Myntsystem*, grundadt på guld.

Förslag till Förordning

angående *Svenskt Myntsystem*, grundadt på guld.

§ 1.

Mom. 1. En blandning, innehållande niohundra delar fint guld och etthundra delar koppar, kallas *Myntguld*.

Mom. 2. Det guldmynt, som enligt Kongl. Förordningen af den 31 Juli 1868 benämnas *Carolin*, deraf trettioen stycken innehålla etthundra gram myntguld, skall vara *Myntenheten* i svenska myntsystemet, grundadt på guld.

Mom. 3. Tiondedelen af *Carolin*en skall vara *Räkneenheten* och kallas *Franc*.

Mom. 4. Hundradedelen af en *Franc* kallas *Cent*.

§ 2.

Vid Kongl. Myntverket präglas af myntguld följande myntstycken nemligen:

<i>Carolin</i>	eller Tio Franc.
<i>Två och en half Carolin</i>	„ Tjugofem Franc.
<i>Fem Carolin</i>	„ Femtio Franc.
<i>Tio Carolin</i>	„ Etthundra Franc.

Myntstycke af lägre värde än en *Carolin* får icke af guld präglas.

§ 3.

Remedium i halt får å myntstycke af guld utgöra två ett tusendedelar öfver eller under rätta halten.

Remedium i vikt får utgöra:

å myntstycke om <i>En Carolin</i> eller <i>Två och en half Carolin</i>	Två Ett-tusendedelar
å myntstycke om <i>Fem Carolin</i> eller <i>Tio Carolin</i>	En Ett-tusendedel

öfver eller under rätta vigten.

§ 4.

På Kongl. Maj:t ankomme att, der sådant pröfvas nödigt, för betäckande af myntningskostnaden, bestämma en afgift, kallad *Myntarelön*, att erläggas af den, som guld till förmyntning inlemnar. Skednings-afgift erlägges för guld, som är osmidigt.

§ 5.

En blandning, innehållande åttahundratrettiofem delar fint silfver och etthundrasextiofem delar koppar, kallas *Myntsilfver*, deraf *Silfverskiljemynt* utmyntas.

§ 6.

Silfverskiljemynt utmyntas endast vid Kongl. Myntverket efter den grund, att Tjugo Franc skola innehålla Etthundra gram myntsilfver; och präglas af silfverskiljemynt följande myntstycken, nemligen:

Tre Franc,
En Franc,
Femtio Cent,
Tjugofem Cent.

§ 7.

Remedium i halt får å silfverskiljemynt utgöra Tre Ett-tusendedelar öfver eller under rätta halten för hvarje myntstycke.

Remedium i vikt får utgöra:

å Tre- eller Enfrancstycke	Fem Ett-tusendedelar
„ Femtiocentstycke	Sju Ett-tusendedelar
„ Tjugofemcentstycke	Tio Ett-tusendedelar

öfver eller under rätta vigten.

§ 8.

En blandning, innehållande niohundrafemtio delar koppar, fyratio delar tenn och tio delar zink, kallas *Myntkoppar*, deraf *Kopparskiljemynt* utmyntas.

§ 9.

Kopparskiljemynt utmyntas endast vid Kongl. Myntverket, efter den grund, att Fyrahundratjugofem gram myntkoppar skall utmyntas till:

<i>Fyratio</i>	myntstycken å	Tio Cent eller
<i>Attatio</i>	„	Fem Cent eller
<i>Etthundra</i>	„	Tre Cent eller
<i>Trehundra</i>	„	En Cent.

§ 10.

§ 10.

Remedium i halt eller i vigt får å kopparskiljemynt utgöra en procent af hvardera, öfver eller under, för hvarje myntstycke.

§ 11.

Silfverskiljemynt och kopparskiljemynt få endast präglas för Kongl. Maj:ts och Kronans räkning.

§ 12.

Mom. 1. Ingen, utom Kronan, är pliktig att i samma liquid emottaga mer än Tio Franc i silfverskiljemynt.

Mom. 2. Ingen, utom Kronan, är pliktig att i samma liquid emottaga mer än Etthundra Cent i kopparskiljemynt.

Mom. 3. Enhvar vare berättigad att mot silfverskiljemynt eller kopparskiljemynt, prägladt enligt denna Förordning, i Kronans kassar tillvexla sig guldmynt.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1871.

A. O. Wallenberg.

N:o 30.

Af Herr André Oscar Wallenberg: Om ändring af Banko-reglementets stadganden rörande metalliska kassan och banksedelutgifningsrätten.

Enär det är en allmänt gagnande angelägenhet, att Riksbankens sedlar, "som för mynt i riket må erkännas", komma i åtnjutande af allt det anseende Riksbankens solida ställning kan skänka; enär "sekretessen" öfver Riksbankens ställning för mer än en mansålder sedan upphört; enär de uppgifter om Riksbankens kassa-

Bih. till Riksd. Prot. 1871. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 3 Häft.